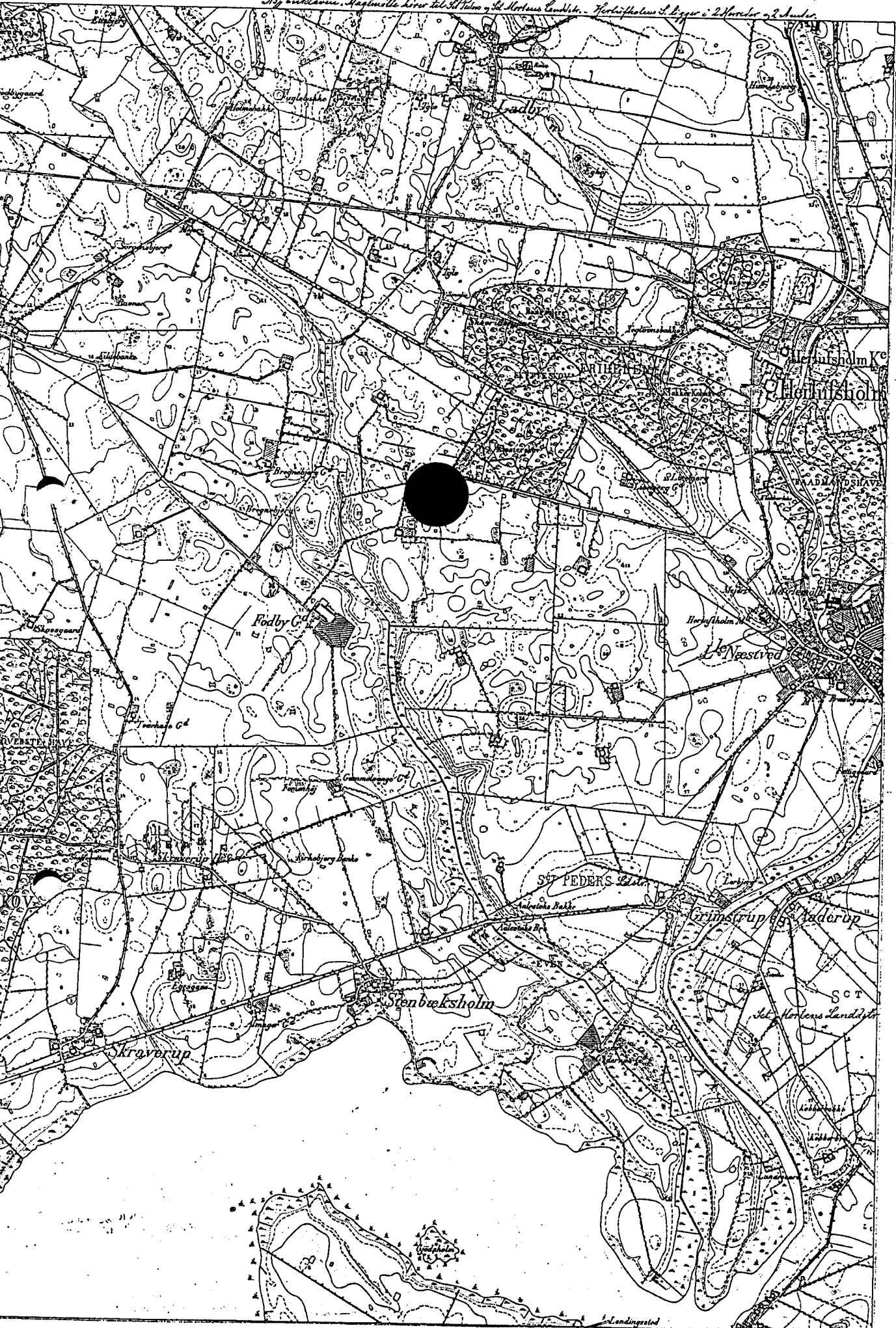

HIL.HERLUFSSHOLM.

By i Søndersø, Næstveds herred til St. Petrus og St. Mortens Landst. - Herlufsholms L. ligger i 2. Hovedst. og 2. Amd.

1995:109 Folkesig Syd

tegnet 1893

NÆM 1995:109

NÆM 1995:109 - Fælleseje Syd

RAS j. nr. O.472/95-4

Udgravning af bopladsområde fra oldtiden, formentlig jernalder.

Matr. 20a, Lille Næstved by, Herlufsholm sogn, Øster-Flakkebjerg herred, Sorø amt.
Sted nr. 04.05.07

Resumé

Undersøgelsen var foranlediget af anlæggelsen af 1. etape af den nye omfartsvej (nr. 128) vest om Næstved, og bekostet af Vejdirektoratet.

Ved rekognosceringen i efteråret 1994 langs det planlagte vejforløb blev der på et mindre højdedrag opsamlet flere flintafslag, og ved den foretagne fosfatkartering blev der påvist et forhøjet fosfatindhold i jorden her (jf. rekognosceringsrapport NÆM 1994:124-BJ).

Ved prøvegravningen af lokaliteten, der blev foretaget i maj 1995, fremkom på den sydlige del af det lille højdedrag en del anlægsspor i form af stolpehuller, gruber og kulturlag. I flere fyldskifter lå flintafslag og oldtidskeramik. Flere af stolpehullerne blev snittet under prøvegravningen. De viste sig at være ret nedpløjede, men der kunne dog tydeligt erkendes bl.a. et parti af en mulig hustomt.

Rekognoscering og prøvegravning blev udført af museumsinspektør Anne Bloch Jørgensen og udgravningsassistent Jonas Christensen, Næstved Museum.

Den efterfølgende, egentlige udgravning blev foretaget i perioden 19.06.-14.07. 1995, med mag.art. Henrik Christiansen som daglig leder og museumsinspektør Anne Bloch Jørgensen som ansvarlig leder.

Ved undersøgelsen blev mulden afrømmet indenfor et areal på knap 800 kvadratmeter (jf. oversigtsplan, tegning 1). Fladen blev derefter opmålt i målestok 1:100 (jf. tegning 2/plan 1). Fyldskifterne blev snittet og beskrevet, og snittene blev opmålt i målestok 1:10 (jf. tegning 3/plan 2). Til slut blev feltet nivelleret.

Anlægsbeskrivelsen omfatter numrene AA-AX, BA-BL.

Som målesystem anvendtes et retvinklet koordinatsystem, med den ene akse parallel med det planlagte vejforløbs midterlinie og den anden akse vinkelret herpå. Punkter i vejens midterlinie blev angivet på plantegningen, og

NÆM 1995:109

afstanden fra det nordligste af disse til den nordlige side af Fællesejervej er ligeledes angivet, så udgravningen er fikseret i terrænet.

Som fixpunkt anvendtes et vilkårligt punkt i området. Fix for alle nivellementer = 068 cm.

Undersøgelsen resulterede i registreringen af enkelte stolpehuller, gruber samt et kulturlag i et tidligere vådområde.

Langt størsteparten af de stolpehuller (incl. den mulige hustomt) og øvrige fyldskifter, som tydeligt blev iagttaget under prøvegravningen (flere også i snit), blev annulleret af udgravningslederen under udgravningen.

På trods af, at der ved prøvegravningen fandtes oldsager i overfladen af flere fyldskifter, var udbyttet fra selve udgravningen meget magert, idet kun ét fund blev medtaget til museet.

Det må dog bemærkes, at iagttagelsesforholdene og udgravningsbetingelserne var meget dårlige på grund af solrigt og tørt vejr i kombination med en leret, hård undergrund.

Dokumentation og fund fra udgravningen befinder sig på Næstved Museum, arkiveret under journalnummeret 1995:109. Vedrørende flere af de undersøgte anlæg findes på originaltegningerne yderligere oplysninger, som udgraveren ikke har medtaget i beretningen.

Næstved Museum 06.12.1995

Anne Bloch Jørgensen
museumsinspektør

NÆM 1995: 109, FÆLLESEJE SYD

Beretning vedrørende udgravning af et bopladsområde fra oldtiden. Jernalder.

Matrikel nr. 20a, Lille Næstved by, Herlufsholm sogn, Øster Flakkebjerg herred, Sorø amt, Sted nr. 04.05.07, 4 cm kort 1512 IV SV, RAS j.nr: 0.472/95-4.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Resume	Side 1
Undersøgelsens baggrund	Side 1
Topografi	Side 1
Målesystem	Side 2
Metode & Forløb	Side 2
Konstruktioner	Side 2
Anlægsbeskrivelse	Side 3
Fundlister	Side 3
Fotoliste	Side 4
Tegningsliste	Side 4
Kotelister	Side 4

Resumé:

Stedet blev undersøgt fordi den ny hovedlandevej mellem Slagelsevej og Industrivej (Næstved Omfartsvej, hovedlandevej nr. 128, Etape 1) er planlagt til at gå igennem området. I efteråret 1994 foretog Næstved Museum en rekognoscering af strækningen. Da man i den forbindelse fandt oldtidsspor foretog man en arkæologisk forundersøgelse i foråret 1995. Herved fremkom anlæg af forhistorisk karakter. På denne baggrund blev det besluttet at foretage en større fladeafdækning inden anlægsarbejdet påbegyndtes.

Denne undersøgelse fandt sted i perioden fra 19/6-14/7, 1995 med mag.art Henrik Christiansen som daglig leder. Da undersøgelsen blev afgrænset af vejtraceet blev hele bopladsområdet ikke undersøgt. De 800 kvadratmeter der er omfattet af undersøgelsen blev udgravet ved hjælp af en større gravko på larvefodder. Herved fremkom enkelte stolpehuller og et gammelt vådområde. Efter at den havde trukket overjorden af blev fladen tegnet op og opmålt. Efter arkæologisk dokumentation, blev alle fund indsamlet og befinder sig nu på Næstved Museum.

Undersøgelsens baggrund:

Næstved museum foretog i efteråret 1994 og foråret 1995 en arkæologisk forundersøgelse af vejtraceet. På et mindre højdedrag nordøst for gården Fælleseje blev der opsamlet flere flintafslag, ligesom en kartering viste et forhøjet fosfatindhold.

Topografi:

Området ved gården Fælleseje fremstår idag med et jævnt bølget terræn, der mod nord stiger op mod et højereliggende bakkeplateau. Selve undersøgelsesområdet ligger på en svagt hældende bakkeskråning, der mod syd går over i forholdsvis flade markområder. Ved muldafrømningen kunne det konstateres hvorledes det oprindelige terræn havde været markant kuperet, med niveauforskelle på op til 2 meter. Videre kunne der iagttages hvorledes en jordtransport fra de højereliggende dele af bakken til de lavereliggende dele har nivelleret marken ud. Dette betyder at muldlaget på toppen af bakken er forholdsvis tyndt, mens det på de lavereliggende dele er relativt tykt. Undergrunden består af stiv lerjord med enkelte sandlommer og større marksten. Ved undersøgelsen henlå området i kornmark.

Målesystemet:

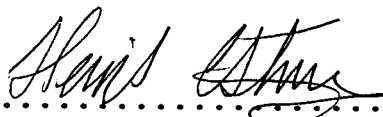
Målesystemet består af et retvinklet koordinatsystem, hvor y-aksen følger vejens center linje, det vil sige at y-aksen groft set vokser mod nord, mens x-aksen vokser mod øst. Som fixpunkt benyttedes et på bakken liggende GI punkt, Vejdirektoratets niv. nr: 25.676. GI punkt og fixpunkt er indmålt i forhold til hinanden, men ikke omregnede). Dagligt fixpunkt for alle mål er 0,68 mtr, målt ved det sydvestlige vindue i stuehuset på adressen Fællesejevej 28, 4700 Næstved.

Metode og forløb:

Lokaliteten er beliggende på matrikel 20a, Lille Næstved by, Herlufsholm sogn og tilhører gårdejer Knud A. Hansen, "Fælleseje", Fællesejevej 41, 4700 Næstved. Bygherre for vejprojektet er Motorvejsdirektoratet. Maskinkraften ved den arkæologiske undersøgelse blev leveret af vogmandsfirmaet Frede Andersen, Valnæsvej 2, 4700 Næstved, Telefon: 5372 0300. Foruden den daglig leder, mag.art. Henrik Christiansen, deltog udgravningsassistent Peter Randrup Frederiksen, museumsassistent David Heisterberg, Civil værnepligtig Klaus Nielsen, samt amatørarkæologerne Bent Olsen og Karl Johan Larsen. Det overordnede arkæologiske ansvar blev varetaget af museumsinspektør Anne Bloch Jørgensen, Næstved Museum.

Udgravningen fandt sted indenfor perioden 19/6-14/7, 1995. Forud for udgravningen havde landinspektørfirmaet Toft & Malmskov, Farimagsvej 8, 4700 Næstved, afsat midtertrace markeringer. Disse blev benyttet til at fastlægge lokaliteten i relation til vejtraceet. Muldlaget blev trukket af indtil undergrunden. Dernæst blev hele fladen afrenset og tegnet, jvf plan 1 og tegning 2. Fladen blev målt ind i målestoksforholdet 1:100, mens anlægsspor blev indmålt i forhold 1:10, jvf plan 2, tegning 3. Dernæst blev de snittet, tegnet og beskrevet. Udgravningsfeltet og udvalgte anlæg blev fotograferet i sort/hvid. Alle genstande blev indsamlet, nummereret efter fyldskiftet hvori de blev fundet. Alle fund befinder sig nu på Næstved Museum. Den stærke sol og tørre sommer besværliggjorde iagttagelsesforholdene og vanskeliggjorde udgravningsbetingelserne i den lerede stenhårde undergrund.

Hvalsø, 30/10, 1995

.....
Henrik Christiansen. mag.art.
Torpehuset, Blakledsvej 4 - 4330 Hvalsø
Telefon: 4640 - 7910

Anlægsbeskrivelse:

- AA : Muldlag/overjord
AB : Udgår
AC : Udgår
AD : Udgår
AE : Udgår
AF : Udgår
AH : Udgår
AJ : Udgår
AL : Udgår
AM : Udgår
AN : Udgår
AO : Udgår
AP : Udgår
AR : Udgår
AS : Udgår
AT : Udgår
AV : Udgår
AX : Grube - Diameter 220 centimeter, maksimal dybde 35 centimeter. Hældende sider og rundet bund. Fylden består af gråbrun lerjord med sandudfældninger.
BA : Grube - Diameter 80 centimeter, maksimal dybde 20 centimeter. Grydeformet grube med fyld bestående af sort trækulsholdigt lerjord.
BB : Udgår
BC : Udgår
BD : Udgår
BE : Udgår
BF : Udgår
BH : Udgår
BJ : Udgår
BK : Kulturlag - Diffust, delvist afgrænset kulturlag, kun partielt udgravet. Formodentligt en del af et tidligere vådområde. Flademål: ca 30 x 11 meter, dybde ikke erkendt. Fylden bestod af gråbrunt leret jord, iblandet formluede trærødder og lerpartikler. I toppen af fyldet fandtes der mange fingernegl store stykker keramik af jernalderkarakter.
BL : Grube - Diameter 160 centimeter, maksimal dybde 30 centimeter, svagt hældende sider og rund bund. Fylden består af sort trækulsholdigt leret jord. I toppen af gruben sad et stykke keramik.

Fundliste

- BL : 1 groft magret ukarakteristisk sideskår.

Fotoliste :

S/H Foto :

95:08:11

Foto 35 : Oversigtsbillede fra nord

Foto 36 : Oversigtsbillede fra syd

Tegningsliste :

Tegning 1 : Oversigtsplan 1:1000.

Tegning 2 : Oversigtsplan 1:100.= plan 1

Tegning 3 : Anlægstegning 1:10. = plan 2

Kotelister

: Dagligt fixpunkt for alle mål er 0,68 mtr, målt ved det sydvestlige vindue i stuehuset på adressen Fællesejevej 28, 4700 Næstved.

Tegning 1 :

1 : 2,88 m

2 : 3,58 m

3 : 3,85 m

4 : 4,12 m

5 : 2,78 m

6 : 3,86 m

7 : 2,96 m

8 : 3,60 m

9 : 3,59 m

10 : 4,06 m

11 : 3,96 m

12 : 4,29 m

13 : 4,07 m

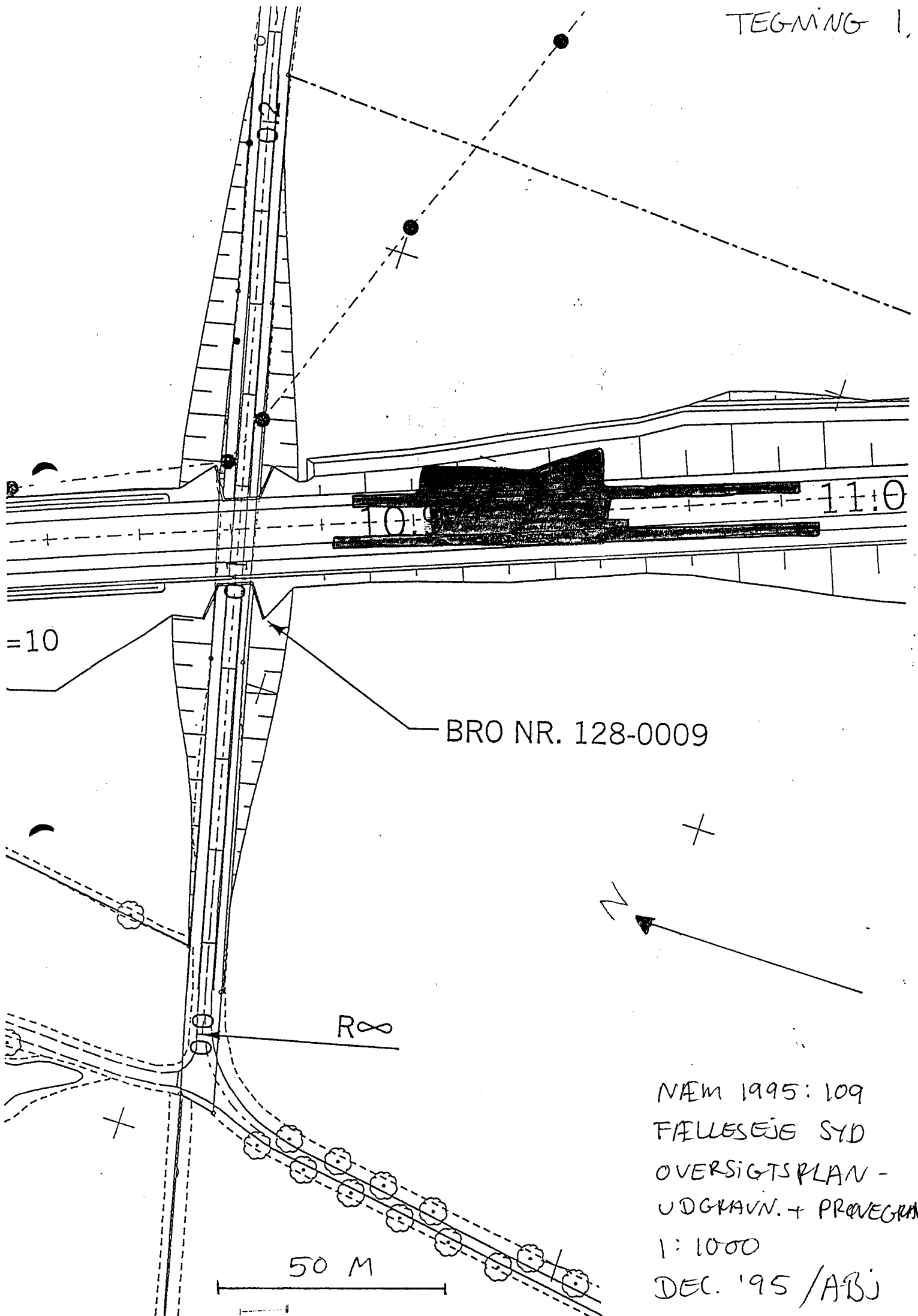
14 : 3,74 m

15 : 3,90 m

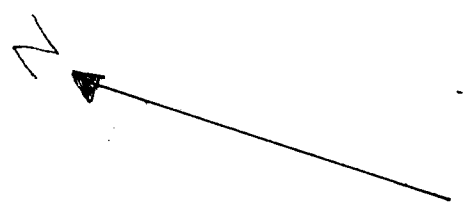
16 : 3,45 m

17 : 3,47 m

TEGNING 1,

BRO NR. 128-0009

NÆM 1995: 109
FÆLLESEJES SYD
OVERSIGTSPLAN -
UDGRAVN. + PROVEGRAVN.
1:1000
DEC. '95 / ABJ

50 M